

“YANGI O‘ZBEKISTONDA OILAVIY QADRIYOTALAR VA PSIXOLOGIK BARQARORLIK: ILMIY-AMALIY YONDASHUVLAR”

Muminova Dildora

Andijon Davlat Universiteti

Amaliy psixologiya yo‘nalishi talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17590541>

Annotatsiya. Mazkur ilmiy maqolada Yangi O‘zbekiston davrida oilaviy qadriyatlarining zamonaviy talqini, psixologik barqarorlikning mazmuni va uning oila muhitidagi aks etishi haqida so‘z yuritiladi. Mavzuga ilmiy-amaliy yondashuvlar asosida yondashilib, davlat siyosatidagi islohotlar, psixologik yordam tizimlari, ta‘lim va sotsiologik tadqiqotlar kontekstida chuqur tahlil qilingan. Psixologik barqarorlikni ta‘minlashda oilaviy kommunikatsiyaning, emotsional qo‘llab-quvvatlashning va zamonaviy tarbiya metodlarining ahamiyati ko‘rsatib berilgan. Xalqaro tajriba va milliy model uyg‘unligida istiqbolli yo‘nalishlar belgilangan.

KALIT SO‘ZLAR: Oila, qadriyatlar, psixologik barqarorlik, davlat siyosati, emotsional qo‘llab-quvvatlash, kommunikatsiya, tarbiya, milliy va xalqaro yondashuvlar.

НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К СЕМЕЙНЫМ ЦЕННОСТЯМ И ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ СТАБИЛЬНОСТИ В НОВОМ УЗБЕКИСТАНЕ

Муминова Дильдора

Андижанский Государственный Университет

Студентка направления «Прикладная психология»

АННОТАЦИЯ: В данной научной статье рассматриваются современные трактовки семейных ценностей и понятия психологической стабильности в условиях эпохи Нового Узбекистана. Тема изучается на основе научно-практического подхода с анализом государственных реформ, системы психологической поддержки, образования и социологических исследований. Особое внимание уделяется значению эмоциональной поддержки, здоровой коммуникации в семье и современных методов воспитания. Определены перспективные направления через синтез международного опыта и национальной модели.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: семья, ценности, психологическая стабильность, государственная политика, эмоциональная поддержка, коммуникация, воспитания, национальный и международный подход.

SCIENTIFIC AND PRACTICAL APPROACHES TO FAMILY VALUES AND PSYCHOLOGICAL STABILITY IN NEW UZBEKISTAN

Muminova Dildora

Andijan State University

Student of the Department of Applied Psychology

ABSTRACT: This scientific article discusses the modern interpretation of family values and the concept of psychological stability in the context of the New Uzbekistan era. The topic is approached through scientific and practical methods, analyzing reforms in state policy, psychological support systems, education, and sociological research. The importance of

emotional support, healthy family communication, and modern upbringing methods in ensuring psychological well-being is emphasized. Prospective directions are outlined through the integration of international practices and national models.

KEYWORDS: Family, values, psychological stability, state policy, emotional support, communication, upbringing, national and international approaches.

Yangi O'zbekiston taraqqiyot bosqichida oilaning roli jamiyatdagi ijtimoiy barqarorlik, ma'naviy uyg'unlik, shaxs tarbiyasi va milliy birlikning asosi sifatida e'tirof etilmoqda. Oilaviy qadriyatlarning tiklanishi va psixologik barqarorlikning ta'minlanishi – davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlariga aylandi. Bu jarayonda ilmiy yondashuvlar asosida amaliy mexanizmlarni ishlab chiqish zarurati kun tartibida turibdi. Qadriyat o'zi nima degan savolga diqqatimizni qaratsak! Qadriyat – bu inson, jamiyat yoki madaniyat tomonidan muhim va aziz deb e'tirof etiladigan tushuncha, xulq-atvor, g'oya yoki normadir. Ular odamlarning qanday yashashini, qanday fikrlashini, qanday qarorlar qabul qilishini belgilab beradi. Qadriyatlar ma'naviyat, axloq, e'tiqod, urf-odat, odob va or-nomus bilan chambarchas bog'liq. Ilmiy nuqtayi nazardan:

Psixologiyada va sotsiologiyada qadriyatlar — bu inson xatti-harakatlarini boshqaradigan ichki mezonlar, ya'ni nima to'g'ri va nima noto'g'riligini, nima yaxshi va nima yomonligini belgilovchi ruhiy tamoyillardir. Masalan: halollik, erkinlik, mehr, tinchlik, adolat, oila, millatga sadoqat – bular qadriyatlar hisoblanadi.

◆ Qadriyatlar qanday shakllanadi?

1. Oilada – ota-onaning tarbiyasi orqali
2. Jamiyatda – maktab, mahalla, ommaviy axborot vositalari orqali
3. Madaniyat orqali – din, san'at, tarix, urf-odatlar orqali
4. Shaxsiy tajriba orqali – hayotiy voqealardan o'rganib

◆ 2. Oilaviy qadriyatlarning zamonaviy talqini

Oilaviy qadriyatlar – bu jamiyat tomonidan qadrlanadigan va avloddan-avlodga uzatiladigan, oila a'zolari o'rtasidagi o'zaro hurmat, sadoqat, mehr-oqibat, hamjihatlik, mas'uliyatlilik kabi axloqiy-psixologik va madaniy normalarning majmuidir.

Yangi O'zbekiston sharoitida bu qadriyatlar zamonaviy islohotlar bilan uyg'unlashmoqda: gender tengligi, farzandlarning huquqlari, raqamli madaniyat, oilaviy farovonlik va ijtimoiy inklyuzivlik ularning ajralmas qismiga aylangan.

Tahliliy nuqta:

Milliy qadriyatlar va global tamoyillar orasida muvozanatni saqlash – oilaviy barqarorlikning kalitidir.

◆ 3. Psixologik barqarorlik: Oila muhitidagi omillar

Psixologik barqarorlik – bu oiladagi a'zolarining ruhiy osoyishtaligi, stressga chidamliligi, ijobiy kommunikatsiyasi, muammolarni hal etish ko'nikmalariga egaligidir. Barqaror oilalarda bolaning emotsional intellekti, empatiya, ijtimoiy mas'uliyat va ishonch hissi kuchli rivojlanadi.

Psixologik omillar:

1. Emotsional qo'llab-quvvatlash (mehr, e'tibor, tinglash)
2. Ijobiy kommunikatsiya (ochiq muloqot, agressiyasiz fikr bildirish)
3. Oilaviy rollar muvozanati (ona-ota mas'uliyatining adolatli taqsimlanishi)

4. Qiyinchiliklarga bardoshlilik (stressga moslashuv)

◆ 4. Ilmiy-amaliy yondashuvlar

A. Davlat siyosatidagi yondashuvlar:

“Oila – jamiyat tayanchi” tamoyili asosida huquqiy va psixologik yordam markazlari faoliyati kengaymoqda.

“Oilani mustahkamlash markazlari”, “Mahalla va oila” instituti, “Psixologik xizmatlar markazi” faoliyatida amaliy ishlar olib borilmoqda.

B. Psixologik maslahat va meditatsiya amaliyotlari:

Oila psixologlari orqali oiladagi mojarolarni murosali hal etish, bolalarga va juftliklarga ruhiy yordam ko‘rsatish yo‘lga qo‘yilgan.

Stressni kamaytirish uchun psixologik treninglar: “Emotsional ongli tarbiya”, “Mehr-muhabbat muloqoti”, “Qo‘rquvsiz ota-ona modeli” kabi texnikalar keng qo‘llanilmoqda.

C. Ta‘limdagi integratsiya:

Maktabgacha va maktab ta‘limida oilaviy qadriyatlarini o‘rgatishga qaratilgan “Oila bilan hamkorlikdagi tarbiya” modullari ishlab chiqilgan.

Ota-onalarga psixologik treninglar: “Ota-onalar maktabi”, “Psixologik savodxonlik darslari” amalga oshirilmoqda.

◆ 5. Yangi O‘zbekiston sharoitida oilaviy qadriyatlar va psixologik barqarorlikni ta‘minlash istiqbollari

1. Digital oilaviy savodxonlikni oshirish: Onlayn platformalar orqali psixologik yordam, tarbiya bo‘yicha maslahatlar berish.

2. Milliy psixologik modelni shakllantirish: Vygotskiy, Erikson, Maslou nazariyalarini o‘zbek ijtimoiy-psixologik kontekstida moslashtirish.

3. Ilmiy tadqiqotlar asosida muammolar tahlili: Statistik tahlillar va sotsiologik so‘rovlar asosida psixologik muammolarni aniqlash va echim ishlab chiqish.

4. Xalqaro tajribani integratsiya qilish: UNFPA, UNICEF, UNESCO loyihalari orqali xalqaro psixologik yondashuvlarni o‘zbek oilaviy modeli bilan uyg‘unlashtirish.

XULOSA. Yangi O‘zbekistonda oilaviy qadriyatlar va psixologik barqarorlikni mustahkamlash ijtimoiy barqarorlik va shaxsiy kamolotning asosi hisoblanadi. Ilmiy-amaliy yondashuvlar asosida olib borilayotgan islohotlar oila institutining mustahkamlanishiga xizmat qilmoqda. Xususan, psixologik yordam tizimlarini kengaytirish, ota-onalar va bolalar o‘rtasidagi sog‘lom kommunikatsiyani rivojlantirish va xalqaro tajribani mahalliy sharoitga moslashtirish istiqbolli yo‘nalishlar sifatida belgilandi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Karimov I.A. “Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch.” Toshkent: Ma’naviyat, 2008.
2. Xodjiev B. X., Abdullayeva S. S. “Oilaviy psixologiya asoslari.” Toshkent, 2020.
3. R. Usmonov, N. Abdurahmonova. “Oila sotsiologiyasi.” Toshkent: Iqtisodiyot, 2022.
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 10-fevraldagi PQ-55-son qarori. “2030-yilgacha oilani rivojlantirish konsepsiyasi.”
5. “Oila kodeksi”, 1998-yil, amaldagi o‘zgarishlar bilan.
6. UNFPA & O‘zbekiston Respublikasi statistika agentligi. “O‘zbekistonda oila va aholining psixologik holati” (tadqiqot hisobotlari, 2022–2024).
7. L. S. Vygotskiy. “Psixologiya va pedagogika.” Moskva, 1982.

8. Erik Erikson. "Identity and the Life Cycle." Norton Press, 1980.
9. Maslow A.H. "Motivation and Personality." Harper & Row, 1970.